

Hervod

Copia

Hervod

114075 Bygget Alli 35-

Arktisk Kæringsdrift A/S.,

O s l o.

KULTURDEPT

Jnr. 000543 A-6.XI.40

Jeg tillater mig herved å sende Dem rapport over selskabets kontroverser med danskene.

Stort sett har vi fra 1928 til 1938 fått arbeide i fred. I 1930-~~X~~ opførte riktignok Nanok en bytte ved Sacken-berg, men etter hvad er meddelt har de ikke drevet nogen videre fangst der. Da den videnskapelige stasjon Eskimones blev bygget i 1931 uttalte daværende polstimester Thyge Johanson at de ikke skulde fange rove der og han påla eskimocerne (der var 2) at de ikke måtte fange der. Dette blev heller ikke gjort og jeg som hadde stasjon på Revet og hadde mitt arbeidsfelt omkring der hvor de danske videnskapsfolk hadde sit arbeide, hadde lam de ulenper som følger med driften av en slik stasjon i fangstterrenget. Men forholdene mellom de danske og oss nordmenn var godt. En av de danske videnskapsmenn Dr. phil. Paul Selting skriver således i "Med trearskipepeditionen til Grønlands Land" side 206/1 som følger: ".... men vel ogsaa andet, trak Fangstfolkene til fra fjern og nær. "Ikke at vi var overrendt, tværtimod, man kom ikke uden Grund, men "Fangstfolkene havde nu deres Ekstra og deres rute her, og deres "Besøg var for os Puatet fra Vidderne, hvor Mand kæmper for Livet "og Føden. Her var noget at lære og høre, og det var netop den "vinterlige Charme ved Kasset. Fire af disse Mand er allerede "gaaet til, blev kolde under Sneen, men vi mindes dem med Glæde og Respekt, og til de levende sender vi en Hilsen. " Her bestod den bedste Vekselvirkning mellem Fangstfolkene og "Videnskabsmandene, vi drog Fordel av hinanden, og i hvilken Retning "vi end rejste, kunde vi være sikre paa i Løbet af en Fagsreise "eller tre at træffe Venner, og det var stout Folk alt sammen.

"Havde man en af dem Tale, kunde man med stor sikkerhet sige, hvor
"de andre befandt sig. Han kendte Hytterne, Vejret oplevede man,
"og Resultatet blev altsaa, at naar Hordal er her i dag, vel und-
"sluppet Stormen i Gaar, da naar Brandal ligge vejrfaest paa Tyroler-
"heimen, Ewaldus i Djevlekløften, Andresen paa Saas Rock og Røhbekk
sandsynligvis paa Jackson. Det slog sjalden Fejl. Kortil kom, at
"man Skikkene tro, holdt strilte paa, hver Gang man forlod en hytte
"at efterlade skreven besked. Budskab sendtes loevigt ikke skriftligt,
"men gik fra Mund til Mund, fra Dansk til Norsk og tilbage igjen.
"Dog skete det, at en Mand kunde blive borte i Maaneder, da begyndte man
"man at spørge efter ham uden loevigt at angstes; Det vidste man
"efterhaanden, at Vejret kender en mand ikke over.

Jeg reiste hjem sommeren 1931. Antonsen på Revet som
kom efter mig fortæller at han senere fikk mistanke om at de danske
fangst litt i sang oppe i Sammedalen og antagelig på Finsekrya,
men da deres feller eller sakser ikke var stillet i hans rute så
han direkte så dem og han anså fangsten for ubetydelig, gjorde han
ikke noget ved det for det gode forholds skyld som bør være i disse
ødemarker. Jeg overvintret påny 1933 - 1935 og fangst også da i
Loch Fine, men fremdeles skedde ingen overgrep.

Fangstmann Johansen som nu er i Nyggbukta fortalte mig
i sommer at vinteren 1937-38 kom politimester Jensen sammen med
en eskimo med slede og feller til Knopstua hvor Johansen var.
Han spurte hva de hadde å gjøre der og de sa at de hadde
tenkt å fange der. Johansen svarte at det kunne de bare prøve på
for det var hans terreng. De reiste igjen med fellene og han merket
ikke noget til at der blev forsvikt fangst i hans terreng mere.

Siste gang jeg overvintret 1938-1939 blev forholdet
til danskene dårlig, idet danskene optratte på en yderst ubehagelig
måte, idet de uten å anerkjenne vore fangstrettigheter begyndte en
sjenerende fangst i Loch Fine og Wordiebukta, et terreng som er *var*

utbygget av oss og drevet i 10 år.

Den 15 november 1958 var jeg på Krognos etter å ha kjørt Loch Fine på østsiden og satt opp. Om kvelden kom dansk politimester Jensen dit. På forespørsel hvor han kom fra sa han at det var fra Loch Fine hvor han fangst på vestsiden og sa at han også hadde satt op en seks og en felle på østsiden litt syd for Krognos. Jeg protesterte naturligvis mot denne fangst. Jensen sa at de hadde fått skriftlig besked fra svaten ved deres chef, inspektør Mikkelson, om at de innde fange hvor de ønsket. Jensen sa at der ikke blev fangst andre steder og at lot mig forstå at det hele var ubetydelig. Jeg sa at jeg ville rapportere forholdet hjem.

Den 21 november fant jeg opsatte danske feller på Wordiebukta vestenfor huset og forstod da de at Jensen hadde leiet for mig, og at dette var et alvorlig forsøk på å drive fangst i mitt terreng. Jeg besluttet mig til å fjerne alle danske feller, hvilket jeg gjorde. Fant også danske feller som ikke var opsatt og kunne herav se at fellene var bragt ut med motorbåt. På fellene var skrevet navnene Jensen og Paulsen.

Den 23 november møtte jeg nord i Loch Fine de 2 danske politimestre. Jeg nektet dem å fange på Arktisk Hæringsdrifts terreng. De sa de hadde rett til å fange, idet det stod i Deres kontrakt. Jeg antydte at jeg hadde fjernet Deres feller på Wordiebukta, og at jeg ville fjerne de i Loch Fine. Hertil svarte de at hvis jeg hadde fjernet deres feller skulde det bli en alvorlig sak for mig. De sa at Makimons iår var overtatt av den danske stat og at det stod i Deres kontrakt at de hadde rett til å fange. Hertil svarte jeg at hvis politimestrene hadde rett til å fange måtte de finne sig et terreng som ikke allerede var optatt. Jeg sa at jeg var vidende om at de formodentlig hadde drevet litt smugfangst før, men at det nu fikk være forbi med det gode forhold og nektet de å bruke ^{min}

hytter og sa til dem at jeg betraktet dem ikke for annet enn kryptskytttere.

Den 24 november satte jeg opp mine feller på vestsiden til i høide med Mitthuset og fjernet samtidig de danskes feller, og neste dag satte jeg opp mine videre sydover på vestsiden og fjernet de fremmede feller. Også her var navn på fellene. Da de gode felleplasser var optatt av mine feller var de danske satt like ved mine, ofte med en avstand av noen få meter. En rev som lå under en av danskenes feller lot jeg ligge på stedet, idet jeg mente at det ikke burde være tvil om at jeg hadde hattt kun arbeidet med fjerningen, uten nogen fordel. Fellene var forøvrig netop røktet av danskene, og jeg kunde se at der hadde vært rever under noen feller.

Fellene kjørte jeg bort og lot dem sne ned på et høvelig sted.

Såsnart jeg kom til Myggebukta telegraferte jeg til selskapet og rapporterte forholdet, idet jeg mente at de forsøkte å bluffe mig, og at denne ulovlige fangst ville de måtte slutte med såsnart de danske myndigheter blev kjendt med hvordan de fór frem.

Imidlertid gav de ikke opp å fange. De fór i terrenget mitt titt og ofte, det kunde jeg se av snu sporrene og de røktet ~~mine~~ også mine feller. På vestsiden var jeg den 19 januar. Fellene stod godt. Jeg så da at en av mine feller var satt ifra vindretningen, og undersøkte da låsene på noen feller og fandt feller opsatt med lås som ikke var forarbeidet som vi gjorde det og kunde da med sikkerhet konstatere at fellene var opsatt av danskene påny efter at de hadde vært nede. Dermed hadde jeg bevis for at de stjal rev under mine feller.

På eidet mot Moskusfjorden ca, 6-7 km. rett vest for Bundhuset fandt jeg den 6 februar ca, 10 feller opsatt i nærheten av mine. Her var de feller som jeg var og så efter og som jeg visste skulle være der efter Schelderup tatt i bruk av danskene.

Til bruk for sin fangst hadde danskene satt opp et telt på østsiden syd for Strømmen og 1 telt på vestsiden ved "Quest"s ankerplass. Foruten å bruke mine hus, særlig Krognes, brukte de også det hus som Nanok hadde satt opp på østsiden av Loch Fine ved elven Herja.

I februar drev en hund der. Han hadde brukt mine hus på østsiden og slått ned feller for mig og også vært på vestsiden og røktet. Jeg forfulgte sporet nordover for om mulig å få tak på ham, men desværre blev sporet borte for mig i Claveringfjorden. Jeg undersøkte hytten på østsida av Nordiebukta om han skulle være der og likevel Jordan Hill men han var der ikke. Jeg traff da En fangstmann Bang, som fortalte at danskene hadde satt op hytte på Kap Ruth på Jordan Hill og satt op feller i januar mellom hans feller ind mot breen.

Som De vil erindre telegrafererte jeg hjem og anmodet Dem om å foreta skritt for å holde selskapet og mig skadesløs for denne ulovlige fangst. Hvor stor skade danskernes trafikk har påført oss er naturligvis umulig å opgi. Loch Fine har ikke gitt på langt nær hvad den burde. Min fangst fikk jeg i det av mitt terneng hvor jeg fikk være ifred. Fangstmann Herman Andresen på Herschel fortalte at han hadde sett et skinnparti på Eskimonas. Selv hadde danskene sagt at det var ca. 50 skinn.

Foruten med disse 2 danske politimestre hadde jeg også kontrovers med fangstselskapet Nanok.

Den 11 januar får traff jeg dansk fangstmann Christ-ian L. Petersen fra Sandødden. Han hadde overnattet i mitt min hytte "Villaen" og da det allerede var langt på dag og vi hadde noget å tale om blev han der sammen med mig til neste dag. Han fortalte at Jennow hadde bygget 2 hytter på Arktisk Næringsdrifts terreng. En ved elven Herja i Loch Fine, 5 km. fra utløpet og en

hytte lenger oppe i Tobiasdalen mellom vore 2 hus der.
 Disse ^{danske} hytter var sommeren 1933 ført op i dalen med bruk av hester. Man var påvei til Knutshoved for å begynne fangst der. Vi var enige om at det ville være umulig å fange om hverandre i dalen. Han var enig i at Hanok ingen rett hadde. Han hadde sett vore hus og at terrenget var belagt med endel feller. Derfor gjorde vi den avtale for vinteren, at han skulle ikke fange på vort gamle terreng. Jeg skulle fange fra Loch Fine og til og med vort nået hus, men ikke derfra vestover i retning av Knudshoved. Jeg skulle om nødvendig bruke ~~knæ~~ de 2 nye hytter som var satt op av Hanok. Han skulle bruke vore 2 gamle hytter syd for Knudshoved tillikemed dette terreng.

Jeg pointerer at denne avtale blev gjort i all vennskapelighet, men desværre kun muntlig.

Avtalen blev fra Petersens side ikke holdt. Den 8 februar var jeg i dalen for å begynne der. Jeg var indom danskehuset på optur og der lå en skrivelse til mig om at han efter å ha læst sin kontrakt ikke kunne holde avtalen. Skrivelsen gjengis her in extenso:

" Kære Herdal

"Da jeg nu har læst min Kontrakt igennem og har set vad det vil
 "betyde for mig Tab af Fangstens verdi og ~~afbrøst~~ med bøde kan jeg
 inse det er mig ~~ufm~~ueligt og inddæ det Pogram som du sate op, jeg
 "taber en var ret vist det skulle kome for Ræsten Jenne i Danmark.
 "Du faar være Ven eller Fjende som Du sønes, Det skal afgøres
 "paa andre steder ~~in~~ her jeg har mån ordre den skal udfyles og
 "den for jeg Bøje mig for med hensyn til og Skyde efter hinanden
 "det for lov og ske såm Du vil det var jo en af dine udtalelser,
 "Jeg har været i Illen før mig røre det ikke jeg var med i Engelsk
 "Endien i 19.28.29, og saa Englender udønde og det Levred Blod

"Flyde fra den ront omig jeg to Liv fra Folk som Kampet for
 "Frihed, Ja det var et Halved men jeg var en Eventylysten sjæl
 "og der var den paa en prøve som jeg aldri forvinner,
 " Nor Herdel jeg Ken alcaa ikke, Vil Du nu Havne dej over di
 34 Føller som jeg har stilled op saa ken jeg lade dig vide jeg
 "gør gengal jeg er ikke van til og gaa som di andre Danske, Nor
 "min rest ..... Kænget saa her jeg altid forstaat og havde den,
 "Naar Du nu kocer til dette Hus og har læst det saa forstear Du
 "mig jeg ken ikke tros ølt,
 " Har da lyst til og Jule mig for det saa ken Du træffe mig runt
 "Knudshoved og her saa snart jeg er Verdi der men du skal nu ikke
 "undervodere mig for det er det mange som har gjort og bliver jeg
 "Først Vred er der intet for dej og stille op.

Med hilsen Christian L. Petersen

"Da jeg nu har liket her og vendet et styke tid og ikke ved vaar
 "jeg ken træffe Dej maa jeg skrive Du ken komme til mig vist du mener
 "jeg trenger til en overhaling,
 " Husene kan jeg ikke give dej lov og drive Fangst fra. Du kan
 jo nok inse vaardan jeg er stilled jeg maa ikke paa nogen maade
 "drive et Fangst Torren fra an Norsk Fangsthytte efter min Kontrakt.

.....

"Inde i Dalen kan Du træffe mig da jeg har stilled Føller paa di
 "steder vi efteraar i Somers,

.....

Denne skrivelse er tydelig inspirert fra annet hold og
 taler for sig selv. Fangstmann Petersen traff jeg ikke senere. Jeg
 var 3 ture opover dalen. Vort første hus var nedsnedd så jeg ikke
 kunne finne det. Jeg hadde noen feller rundt vannet men ellers
 ville jeg ikke legge noget arbeide på dalen, da det ikke var værd å
 bruke telt som forholdene var.

Jeg la en svarskrivelse til Petersen og sa at da han ikke hadde skyld i Nanoks inntrengen på Arktisk Hæringsdrifts fangstterreng vilde jeg la hans feller være i fred.

Jeg har som vanlig ikke anvendt gift. Ifølge "Nationaltidende" av 17 september i år uttaler direktør Jennow følgende:

"Nede i Loch Fine fandt et par av våre Folk friske Stryknin-
"Tuddinger i hvis umiddelbare Nærhed laa tre døde reve. Disse
"Hudavre har jeg taget med hjem til undersøkelse. Fundene
"blev gjort i det norske "Arktisk Hæringsdrift"s Revier og
"det ser ud til, at Nordmandene uforstyret fortsætter deres
"Hodelæggende Giftfangst.

Detto skal være funnet i sommer. Hvis det virkelig er tilfalle bør hr. Jennow være opmærksom på et tanket være danskene har Loch Fine denne vinter ikke vært Arkties Hæringsdrifts revier alene men at hans egen ^{mann} Petersen saet politimestrene fra Eskimonas har fangst der, og det er uforståelig at han straks lar mistanken fall felle på nordmandene.

Jeg er den eneste nordmann som har drevet fangst i Loch Fine denne vinter. For å fri mig fra denne beskyldning fra direktør Jennow har jeg som bekjendt forlangt mine skinn undersøkt og prøver er tatt under behørig kontroll og sendt professor dr. Berner, Kemisk Institut, til undersøkelse.

Jeg avventer rolig denne undersøkelse som vil bevise at det ikke er mig som har fangst med gift men derimot danskene.

Oslo den 14 oktober 1939.

Euler/and
(Sign)